

گزارش طرح نیازسنجی فرهنگی

سنجش نیازهای فرهنگی به عنوان گامی اساسی در جهت برنامه ریزی توسعه‌ی فرهنگی، تحقق عدالت، بهبود روابط اجتماعی، به شمار می‌آید. دانشجویان به عنوان قشر جوان، نیروهایی پویا و اندیشمندند که اولاً به عنوان انسان، دارای نیازهای فرهنگی بوده و ثانیاً به دلیل شرایط خاص تحصیلی و موقعیتی نیازهای منحصر به فردی دارند که در برنامه ریزی‌های تربیتی این نیازها نباید مغفول باشد. چالش‌زا بودن مفهوم نیازسنجی تا حد زیادی به علت ابهام در تعریف نیاز است. با این همه صرف نظر از اختلاف عقیده در خصوص ماهیت و چگونگی نیاز، محققان تعاریف گوناگونی از واژه نیازسنجی به دست آورده‌اند. برنامه‌های تربیتی اگر برخاسته از نیازهای مخاطب نباشد، درصد موفقیت کمتری دارد. بر همین اساس است که نیازسنجی فرایندی است اساسی که ابتدای هر برنامه آموزشی انجام می‌پذیرد تا اهداف، محتوا و تجربیات یادگیری و ارزشیابی براساس نیازهای شناسایی شده صورت پذیرند.

هدف از انجام این طرح شناسایی نیازهای فرهنگی دانشجویان، دسته‌بندی نیازهای فرهنگی دانشجویان و درک بهترین راه ممکن برای نیازهای فرهنگی دانشجویان می باشد.

در این پژوهش روش توصیفی و از نوع پیمایشی استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش دانشجویان دانشگاه بیرجند را شامل شد. حجم نمونه دانشجویان بر اساس فرمول نمونه‌گیری کوکران ۲۰۰ نفر تعیین گردید که به شیوه‌ی تصادفی از نوع طبقه‌ای برابر تعداد ۱۰۰ نفر دختر و ۱۰۰ نفر پسر انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند. جهت گردآوری اطلاعات مورد نیاز از جمعیت نمونه، از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. بدین منظور پرسشنامه با توجه به پیشینه‌ی پژوهشی و مقالات مرتبط در این حوزه، تدوین شد که دارای ۳۰ سوال که در ۶ مولفه بود بعد از تدوین پرسشنامه وقایع محتوایی آن با استفاده از نظر متخصصین مورد بررسی و تایید شد در گام بعدی پایایی این ابزار با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه و مورد تایید قرار گرفت. جهت تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (میانگین، میانه، انحراف معیار و آمار استنباطی) آزمون t تک نمونه‌ای با کمک نرم افزار آماری SPSS انجام شد.

یافته‌های توصیفی پژوهش نشان داد دانشجویان مقطع کاردانی ۰/۵ درصد، کارشناسی ۷۶/۴ درصد، کارشناسی ارشد، ۱۵/۴ درصد و از دانشجویان مقطع دکتری ۷/۷ درصد در این پژوهش مشارکت داشتند، بر این اساس بیشترین درصد فراوانی حجم نمونه را دانشجویان مقطع کارشناسی با ۷۶/۴ درصد به خود اختصاص داده‌اند و دانشجویان مقطع کاردانی با ۰/۵ درصد کمترین مقدار فراوانی از حجم نمونه را داشتند. یافته‌ها استنباطی نشان داد به‌طورکلی، میانگین مربوط به مؤلفه فعالیت مذهبی و گویه‌های آن بالاتر از حد میانگین بوده و در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار است. در بین این گویه‌ها، بیشترین میانگین مربوط به گویه یک (برگزاری کلاس پاسخگویی به شبهات قرآن کریم) و کمترین میانگین مربوط به گویه دو (انتشار نشریه فرهنگی نماز و ادعیه) است.

همچنین یافته‌ها نشان داد که میانگین مربوط به مؤلفه فعالیت‌های ورزشی و گویه‌های آن بالاتر از حد میانگین بوده و در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار بود. در بین این گویه‌ها، بیشترین میانگین مربوط به گویه یازده (برگزاری مراسم کوهنوردی دانشجویی) و کمترین میانگین مربوط به گویه پانزده (برگزاری جشنواره بازی‌های بومی محلی) است.

همچنین یافته‌ها نشان داد که میانگین مربوط به مؤلفه فعالیت‌های هنری و گویه‌های آن بالاتر از حد میانگین بوده و در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار بود. در بین این گویه‌ها، بیشترین میانگین مربوط به گویه بیست و پنجم (اجرای تئاتر و نمایش در دانشگاه و معاونت فرهنگی) و کمترین میانگین مربوط به گویه بیست و دوم (برگزاری جشنواره‌های نقاشی) است. علاوه بر این یافته‌ها نشان داد که میانگین مربوط به مؤلفه فعالیت‌های رسانه‌ای و گویه‌های آن بالاتر از حد میانگین بوده و در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار بود. در بین این گویه‌ها، بیشترین میانگین مربوط به گویه بیست و ششم (برگزاری جشنواره موسیقی) و کمترین میانگین مربوط به گویه بیست و هفت (برگزاری جشنواره فیلم و عکس) و بیست و هشتم (مسابقات عکس برداری و انتخاب برترین‌ها) است. همچنین یافته‌ها نشان داد که میانگین مربوط به مؤلفه فعالیت‌های فضای مجازی و گویه‌های آن بالاتر از حد میانگین بوده و در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار بود. در بین این گویه‌ها، بیشترین میانگین مربوط به گویه سی و پنج (نشست‌های مجازی با دانشجویان و اساتید علمی‌المطالعه خارج از کشور) و کمترین میانگین مربوط به گویه سی و یک (مسابقه بارگذاری کلیپ ۳ دقیقه‌ای مجازی) است. به‌طور کلی یافته‌ها نشان داد، میانگین مربوط به تمام مؤلفه‌ها و گویه‌های آن‌ها بالاتر از حد میانگین بوده و در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار بود. در بین این مؤلفه‌ها، بیشترین میانگین مربوط به فعالیت‌های تفریحی و کمترین میانگین مربوط به مؤلفه فعالیت‌های مذهبی است. بنابراین نتیجه می‌گیریم با توجه به نتایج پژوهش برگزاری نیازهای تفریحی در اولویت دانشجویان فرهنگی دانشگاه بیرجن قرار دارد بنابراین پیشنهاد می‌شود معاونت فرهنگی دانشگاه و مسئولین مربوطه تدابیر لازم برای برگزاری اردوهای تفریحی، برنامه کویرنوردی و بازدید از رصدخانه، برگزاری جنگ شادی را اتخاذ نماید. تا علاوه بر اینکه نیازهای فرهنگی دانشجویان تحقق یابد هویت فرهنگی دانشجویان نیز شکل پیدا کند. با اتخاذ تدابیری زمینه شرکت دانشجویان در ادوهای فرهنگی و تفریحی ایجاد نماید تا علاوه بر برطرف کردن نیازهای فرهنگی دانشجویان، ارتباط دانشجویان با دانشگاه و معاونت فرهنگی و اجتماعی بیشتر شود بنابراین معاونت فرهنگی و اجتماعی می‌تواند رسالت خود را به عنوان متولی فرهنگ دانشجویان بیش از پیش ایفا نماید

کلید واژه: نیاز سنجی، فرهنگ، دانشجویان، معاونت فرهنگی و اجتماعی